

P+

SPECIAL

Jaargang 15
week 12 | 2017

MVO Nederland
beveelt aan

Alliander verbouwt circulair
Ideeënboek

ALLIANDER CIRCULAIR VERBOUWEN

In een circulaire economie is er geen afval meer. Het lijkt een utopie. Toch benaderde netwerkbedrijf Alliander dit ideaal tot 95 procent, bij de verbouwing van het hoofdkantoor 'Bellevue' in Arnhem. Maar liefst 81 procent van de gesloopte materialen uit het oude pand kregen een herbestemming in het kantoor. MVO Nederland geeft de ervaringen met circulair bouwen van partner Alliander graag aan andere bedrijven door.

Alle materialen uit de sloop van 'Bellevue' zijn door bouwbedrijf Dura Vermeer zorgvuldig bijgehouden. Die verantwoording ligt nu bij Thomas Rau, om verwerkt te worden tot een 'grondstoffenpaspoort'. Architect en bouwkundige Marijn Emanuel van Rau gaat de Excel-achtige cijferbestanden verwerken.

Hij licht toe: "Dat paspoort wordt een boekje waarin de volledige staat van het gebouw wordt beschreven, met alle materialen die aanwezig zijn. Waar het puin is gebleven, wat er van het staal is teruggekomen, wat er met het hout is gebeurd. Maar ook de al bestaande en nieuw aangebrachte grondstoffen worden in het overzicht opgenomen."

Rau functioneert dus in feite als de boekhouder van alle grondstoffen, want na berekening gaat het paspoort terug naar Dura Vermeer, die het vervolgens oplevert aan de opdrachtgever Alliander. Emanuel: "Het gebouw is nu heel flexibel, dus kleine aanpassingen zijn eenvoudig te maken zonder grondstoffen toe te voegen. Maar je weet nooit wat de toekomst brengt. Het kan altijd dat er later nog eens een andere eigenaar voor het gebouw komt. Mocht dat gebeuren, dan kan Alliander dit paspoort bij de documenten voegen die bij de verkoop horen."

Gaat dit grondstoffenpaspoort nog verrassingen opleveren voor de man die namens Alliander de directie over de verbouwing voerde? René van Essen zegt: "In grote lijnen weten we het natuurlijk wel. Daar is in het voortraject duidelijk over gesproken. Het is bij de aanbesteding zelfs als voorwaarde opgesteld: een maximaal hergebruik van de materialen.

Gebruik het puin uit de verbouwing opnieuw, zo dicht mogelijk bij de bron, zoals verharding van de grond rondom het gebouw.

Alliander verwerkte 1.600 duizend kilo puin.

Met zo'n contractverplichting weet je in principe wel wat er uit gaat komen. Maar toch ben ik wel benieuwd. Ik weet nu nog niet welke materialen in het gebouw je ook in de toekomst weer kunt hergebruiken. Ons echte rapportcijfer moet nog komen."

Vreest u voor een onvoldoende?

Van Essen: "Nou nee, daar ben ik niet bang voor. Omdat we een van de eersten zijn die zo ver zijn gegaan, is er nog niet zoveel vergelijkingsmateriaal. Maar toch, ik wil graag weten hoe goed we het hebben gedaan."

De kans bestaat dat Alliander met ongeveer 81 procent hergebruik als belangrijkste concurrent zichzelf tegenkomt. Bij de spectaculaire verbouwing van het eigen regiokantoor in Duiven werd een kleine twee jaar geleden 50 procent van de gesloopte materialen hergebruikt. ■

◀ Installeer groene muren voor een betere vochthuishouding in de kantoorruimte. Of als symbolische blikvanger in de entree. Alliander gebruikt deze moswanden ook als isolatie.

Verwerk zonnepanelen integraal in een glazen dak.

Alliander koos voor 'Building Integrated Photovoltaics' van het Britse Romag Ltd. Daarnaast staan er nog 351 'traditionele' zonnepanelen op het dak, maar wel met een verhoogde opbrengst van 300 Wp in plaats van de standaard 260 Wp.

Gebruik voor panelen geperst stro. Bouw er een handige pantry van, met een coffeecorner aan de ene kant en een kopieerhoek aan de andere kant. Alliander schonk de oude keukenblokken aan een bioscoop.

Maak van oud plafond een nieuwe werkvloer, ook bruikbaar in de gangen en trappenhuizen.

Maak de installatie transparant waarmee het gebouw de eigen energie opwekt en toon op een beeldscherm het actuele energieverbruik. Alliander legde een warmte-koude opslag aan en koppelde het gebouw los van het gasnet.

Ideënboek

➤ Gooi oude bureaus niet weg. Bekleed de bladen met vilt. Gebruik ze als geluiddempende tussenschotten.

◀ Houd alle opties open om de kantoorvloer later anders in te richten. Mobiele flexcabines zijn eenvoudig te verplaatsen. **Alliander kan de open werkruimtes in de toekomst eenvoudig verbouwen.**

Wees creatief met het hergebruik van eigen specifiek bedrijfsafval. **Alliander vroeg Arpalight om van 'isolatoren' uit elektriciteitsmasten unieke sfeerverlichting te maken.**

Koop geen armaturen, maar betaal licht als service. Koop ook geen bureaustoelen, maar betaal voor het 'zitten'. **Alliander maakte hierover een afspraak met Philips, voor het zitmeubilair met BMA.**

➤ Beperk het gebruik van tapijt tot in de echte stiltezones, waar niet gepraat mag worden. Losse vloertegels van gerecycled materiaal zijn ook zonder lijm stevig te koppelen, in kleinere oppervlaktes. **Alliander kocht diverse soorten tegels in bij Interface.**

Voer sloophout niet af voor verbranding, maar geef het juist een opwaardering. Bekleed er wanden mee, of maak er cijfers van om de kantoorruimte aan te geven.

Alliander vroeg interieurbouwer Harry van cijfers en letters van sloophout te maken, naast het betimmeren van wanden.

Gebruik verwijderd staal zoveel mogelijk opnieuw, zeker als het om 170 duizend kilo gaat. **Alliander gebruikte oude deuren tijdens de verbouwing onder andere om de roestvrijstalen trapleuning mee te beschermen, maar ook als timmerwerkplaats en als bekisting om beton te storten. Van vrijgekomen staal werd onder andere een geleiderail in de parkeergarage gemaakt.**

Zorg voor een constante binnentemperatuur van 21 graden. Geef medewerkers de kans dit binnenklimaat op de plek waar zij werken met een app bij te stellen, ook de sterkte van het licht. **Alliander biedt in dit kantoor ruimte aan bijna 1300 medewerkers.**

Doen wat Alliander deed?

De voortgang bij Alliander wordt nauwgezet gevolgd door de deelnemers aan de Green Deal Circulair Inkopen, waaronder de organisatie van de overheid **PIANOo**, **NEVI** en **Rijkswaterstaat**. Ook Alliander ondertekende de uitgangspunten in 2013. Het is niet de enige organisatie die concrete resultaten kan tonen. Andere praktijkverhalen zijn door **MVO Nederland** begin dit jaar gebundeld in het boekje 'MEERWAARDE, de oogst van 3 jaar Green Deal Circulair Inkopen'. Er zijn inmiddels bijna 80 pilots uitgevoerd, die variëren van een compleet nieuw Stadskantoor te Venlo, tot bedden bij **Landal**, de verwerking van consumentenafval door de **NS**, de verwerking van smeerolie door **Pon** tot witte dienstkleding in het **UMC Utrecht**. Het boekje is als [PDF](#) gratis te downloaden.

De op initiatief van **MVO Nederland** opgezette Green Deal wordt mede gefinancierd door het Europese project **REBus**, dat ondernemers en overheden ondersteunt bij circulair inkopen. Belangstellende bedrijven kunnen zich dan ook melden bij **MVO Nederland**. Of: mail met **MVO Nederland** programmamanager circulaire economie **Michel Schuurman** m.schuurman@mvoederland.nl

Website

MVO Nederland

MVO Nederland presenteert hier de Community van Practices op het gebied van circulair bouwen.

✦ TEKST JAN BOM

✦ FOTOGRAFIE P+ PEOPLE PLANET PROFIT

✦ ART DIRECTION BUREAU BOUDEWIJN BOER + STUDIO 10

✦ UITGEVERIJ ATTICUS BV

✦ WWW.P-PLUS.NL

Profiteer van de planeet

DUURZAME ENERGIE LOONT

Samen met ruim 630.000 klanten stimuleren wij van ASN Bank al sinds 1960 duurzame vooruitgang. Het mooie is: daar profiteert iedereen van. In de vorm van goed geld én een mooiere wereld. Bij ASN Bank bankier je met respect voor mens, dier en natuur. Onze inzet voor bijvoorbeeld duurzame energie, maar ook voor

een rijkere natuur en betere arbeidsomstandigheden levert een leefbaardere wereld op. Duurzaam bankieren is op termijn in ons aller eigenbelang. En het levert als bonus meteen al een goed gevoel op. Meer weten? Ga naar asnbank.nl voor meer informatie of open direct een betaalrekening.

Zo maakt geld gelukkig | asn bank